

מעשה המשפט

בית דין
צדק
למשפט

Marcos y Lety Amiga

Velas: 7:26 pm
Fin Shabat 1: 8:17 pm - R”T: 8:50 pm
Fin Shabat 2: 8:28 pm - R”T: 8:56 pm

Maasé Bet Din

Rab Moshe Moussan
חבר בה"ד אמת ומשפט

Maasé Sheaya

Leyes de un Shomer Jinam

El asalto

Caso: Mordejay le dio a cuidar a su amigo Eliahu dinero, Elihau con gusto aceptó y lo enterró en su patio, después de unos días Mordejay vino a recoger su dinero y Elihau le dijo *“tu dinero está bien cuidado, solo que de momento no me acuerdo dónde está”*.

En buena hora, la nieta de Rab Abraham Moshe Grossman se casó, en Shabat los padres del novio hicieron una preciosa Seudá en honor a los novios y decir los Shívá Berajot. La familia del novio acomodó a todos los familiares de la novia en diferentes casas y habitaciones para que puedan asistir, todos tenían que dejar sus casas por un Shabat para poder asistir a la Seudá.

Pregunta: ¿Tiene Mordejay que esperar a que Elihau encuentre el dinero o ya que no sabe dónde está tendrá que pagarlo?

Rab Abraham Moshe tenía la costumbre de no cerrar su casa a ninguna hora, el cerrojo estaba siempre abierto, la 24 horas del día, los 365 días del año, su confianza en Hashem era muy grande, siempre intentó inculcar en su casa que nada malo podrá ocurrir si no es por que está destinado desde el Shamaim, y con ese Bitajón vivía diariamente.

Respuesta: Las leyes del Shomer Jinam son varias y están compuestas por varios detalles, expondremos algunas para analizar nuestro caso.

En esta ocasión la esposa del Rab le dijo, *“entiendo que dejemos la puerta sin cerrar mientras nosotros estamos dentro ya que Hashem nos cuida, pero ahora que nos vamos el fin de semana seguramente la vamos a cerrar no?”* Pero para su sorpresa la reacción del Rab fue la misma de siempre *“Hashem nos cuida en todo momento, nada malo pasará si no lo merecemos, la puerta de quedará como siempre sin llave”*.

1. En el caso que ocurrió una Peshiá con el objeto, el Shomer tendrá que pagar el valor del objeto a la hora de la Peshiá, por lo tanto, si se devaluó el valor del objeto desde que lo recibió el Shomer hasta el momento que ocurrió la Peshiá (negligencia), nos regimos para evaluar el pago según el valor del momento de la Peshiá.

La pareja salió el viernes al Shívá Berajot, y en Motazé Shabat cuando regresaron, la esposa del Rab dijo, *“tengo un presentimiento que entraron ladrones a la casa, no estoy dispuesta a entrar hasta que entren ustedes - le dijo a su esposo y su hijo - y revisen que la casa es segura y quien sabe que se habrán robado”*. El Rab seguía con lo suyo, nada ocurrirá si no lo merecemos.

2. Cuando el Shomer fue negligente en el cuidado del objeto, sin embargo, el objeto se perdió o dañó por un percance (Ones), el Shomer está obligado a pagar por el percance, ya que descuidó negligentemente el objeto de un principio, pero tendrá que pagar según el valor del objeto al momento del percance, aún si se devaluó.

El Rab y su hijo subieron a la casa y efectivamente la puerta estaba rota, habían entrado ladrones. El hijo nervioso por ver la situación en la que la casa se encontraba, entró lentamente, pero para su gran sorpresa, la casa estaba en las mismas condiciones en la que la dejaron, revisó todos los lugares donde había joyas y dinero, y todo estaba intacto, algo extraño había ocurrido.

3. Un Shomer que recibió dinero para cuidar y lo cuidó de manera correcta enterrándolo bajo la tierra (como lo menciona la Guemará, *ב"מ דף מב, ג*), pero no se acuerda exacto donde lo dejó y no lo encuentra, está obligado a pagar, ya que, el no saber dónde está el dinero es considerado Peshiá.

El Rab repitió su lema *“nada malo ocurrirá si no lo merecemos”*, y ese Bitajón lo transmitió a su familia.

4. Un objeto que fue robado del Shomer, sin embargo no sabemos si el robo ocurrió por haber descuidado el objeto o fue totalmente un percance sin culpa del Shomer, el Shomer está obligado a pagar, hasta que el Shomer tenga la certeza que no hubo descuido de su parte (*תרוה"ד סי' של"ג הוב"ד במס"ע סי' רצ"א ס"ק י"ב*).

A los pocos días la policía arrestó a los ladrones, y declararon que habían robado varias casas pero una de ellas solo sacaron la puerta y al ver que el cerrojo no estaba puesto se pusieron nerviosos y pensaron, *“seguramente los dueños están por aquí cerca y por eso no cerraron la puerta”*, por lo que decidieron ya no entrar a robar.

5. Sin embargo, el Shomer estará obligado a pagar únicamente en el caso que recibió el cuidado del objeto conscientemente, pero si el Shomer recibió una caja a cuidar sin saber su contenido, ya que recibió a cuidar el contenido de la caja inconscientemente, al no saber que es lo que la caja contiene, jura que no sabe cuál era el contenido de la caja y está exento de pagar.

Resultó que justo por haber dejado la puerta sin cerrar fue lo que provocó que los ladrones se vayan sin tocar nada de la casa.

6. Cuando el objeto se quemó en un incendio, es considerado como un Ones y el Shomer está exento de pagar, a menos que el Shomer tenía la posibilidad de haber salvado el objeto del incendio y de igual manera no lo hizo, que en esa situación estaría obligado a pagar el objeto.

7. Cuando el objeto de su compañero se estaba quemando junto con un objeto propio del Shomer y por haber salvado su propio objeto, el objeto de su compañero que estaba cuidando se quemó, hay quien opina que está exento de pagar (*קצוה"ח שם ס"ק ג', ונתה"מ שם ס"ק ה'*) y hay quien lo obliga a pagar (*ש"ך סי' ש"ג ס"ק ז'*).

Conclusión: Eliahu está obligado a pagar ya que es considerado Peshiá el no saber dónde dejó el dinero.

Halajá Lemaasé

Pregunta: ¿Cuál es el motivo de la Mitzvá de Shemitat Kesafim (cancelación de deudas) en el año de Shemitá? ¿Qué se hace para que la deuda no se cancele?

que no todo en la vida es el dinero y lo material, por lo tanto, en Shemitá dejamos de trabajar la tierra y no cobramos las deudas para aprender y no apearnos demasiado a lo mundano.

Respuesta: El Jinuj (*מצ' תע"ז*) explica el porqué de la Mitzvá de Shemitat Kesafim (cancelación de las deudas), 1. Para reforzar la cualidad de la generosidad, 2. Para reforzar nuestra confianza en Bore Olam, 3. Alejarnos del robo, ya que si aún lo que nos pertenece, Hashem nos ordenó cada Shemitá dejarlo en manos de los demás, con más razón que no hay que tomar lo que les pertenece a los demás.

Dada la situación que la gente dejó de prestar dinero a los necesitados por miedo a perder su dinero, Jajamim vieron la necesidad de establecer lo que es el Prozbol, un documento en el cual la persona le cede el derecho de cobrar sus deudas al Bet Din y de esa manera no perder su dinero, ganando que la gente siga prestando al que lo necesita (*גיטין לו'*).

Las deudas se cancelan al término del año de Shemitá (25/sep/22), por lo tanto mientras no haya terminado Shemitá todavía es tiempo para realizar el Prozbol, y aún si ya lo realizó antes de que empiece la Shemitá, este no servirá para los préstamos posteriores a el.

Rab Jonathan Aibshitz (*תומים סי' ס"ז א'*) aumenta que al dejar la deuda y no cobrar, estamos demostrando

בענין פרוזבול על מלוה על פה

אבל עי' שם היטב בדבריו שכ' אח"כ ולי נ"ל שתי' עוד על הסיפרי שיתכן שמסירת שטרות הוא דרבנן וההיא דסיפרי אסמכתא בעלמא הוא שהרי הוא מק' אם מסירת שטרות באמת מועיל מדאו' א"כ למה הלל היה צריך לתקן פרוזבול והרי יכלו למסור שטרותיהם ולא מתשמש, וע"ז תי' שאולי לא ירצו למסור ועוד שאם היה מלוה ע"פ לא יוכל למסור לכן תיקן פרוזבול וע"ז הביא עוד תי' שמוסר שטרותיו הוא דרבנן לכן פרוזבול ומוסר שטרותיו זה היינו הך, ומשמע שחזר בו ממה שכ' בתי' הא' וזה מדוייק כי בדיוק אחרי שתי' בתי' הא' שמוסר זה דאו', הק' שלמה לא יעשו מסירת שטרות וזהו אבל לפי דבריו בתי' הב' שזה דרבנן כבר לא ק' הקו' של מסירת שטרות אבל כן הק' שיעשו תנאי כי עדיין תנאי דאו'.

ולפ"ז יש לדון, כי הרבה מביאים ראייה מהרמב"ן שפרוזבול מועיל למלוה ע"פ ואם הרמב"ן חזר בו א"כ אין הוכחה שהוא מועיל וצ"ב למה חזר בו אבל כך משמע ממהלך דבריו.

א"כ לכאורה עלה לנו שבין לשיטת רש"י והתוס' ומסקנת הרמב"ן שלא מועיל פרוזבול אלא למלוה בשטר אבל במלוה ע"פ לא מועיל, ואולי תהיה שיטה א' והיא השיטה שמביא הרמב"ן שתי' על ההיא דתנאי שעשו פרוזבול גם לאפשר למלוה ע"פ שלא ישמט וא"כ לאותה שיטה א"ל שמועיל באמת גם למלוה ע"פ.

אבל נ"ל שגם שיטת הרמב"ם היא כך שהרי הרמב"ם לומד שכל הענין של פרוזבול הוא לא מסירת שטרות אלא הלשון של הרני מוסר לפניכם וכו' הוא מסירת עדות דהיינו שמוסר בפניהם שהוא רוצה לגבות את חובו ולא ישמט אותו השביעית ואפ' שבעצם לא מוסיף כלום במה שמוסר מודעה זו, אבל הביאור ששיטת הרמב"ם היא שבעצם אם כל הענין הוא מצד הפקר ב"ד א"כ אין שום נפק"מ בין אם הוא עושה כך או כך אלא הכל הוא רק גדר דרבנן שעשו כדי שלא יראה כעוקרים דבר מה"ת בשופי, לכן עשו תקנה שצריך לעשות משהוא כדי שיוכל לגבות את חובותיו, ואפ' שהכל הוא רק מילים בעלמא מ"מ זה גורם שלא יראה כעוקר ממש, וא"כ לדבריו באמת יוצא שגם במלוה ע"פ אפשר לעשות פרוזבול שהרי זה רק מסירת עדות בעלמא ותו לא מידי א"כ זה כולל גם מלוה ע"פ וכו"ל.

וכך באמת משמע ברמב"ם פרק ט' משמיטה ויובל הל' כד' שגם במלוה ע"פ אם היה לו פרוזבול גובה ע"ש.

אבל ברש"י רואים שכל הגדר של הפרוזבול היה בצורה כזו של מסירת שטרות, ואפ' שבעצם לא היה צורך לזה כי ממ"נ לא מוסר כלום ומ"מ ב"ד היו צריכים להפקר ב"ד הפקר והם יכלו לעשות כך גם בלי הטקס של מסירת שטרות מ"מ רואים ברש"י וכמ"ש לעיל שלא רצו חז"ל לעשות את הדברים שיראה כמו שעוקרים דבר מה"ת ממש לכן הם עשו את הכל בצורה כזו כאילו שהוא מוסר שטרותיו ולכן לא משמט א"כ י"ל שבמלוה ע"פ מכיון שאין את הצורה הזו ושם נראה ממש כעוקרים דבר מה"ת לכן הפרוזבול לא יועיל במלוה ע"פ.

וכן רואים לכאורה משיטת התוס', שלמדו שכל המהות של פרוזבול הוא מסירת השטרות לב"ד ותוס' סברו שזה דאו' א"כ מוכרח להיות שכל הדין של פרוזבול רק נאמר במלוה בשטר ולא במלוה ע"פ.

ובע"כ צ"ל לשיטתם שכל התקנה היתה ע"ז שאם קרוב לשביעית היה צריך להלוות היה מחייב אותו לעשות שטר, ומסתמא אם הלווה לא היה מוכן לעשות שטר המלוה לא יעבור בזה באיסור של השמר לך, כי אדרבה מה"ת המלוה ע"פ ויש חשש שישכח וכו' הרי הוא עובר באיסור כמו במשהו שטר פרוע בתוך ביתו וכו' א"כ ודאי שלהצריך מהלוה שיכת' שטר אין בו איסור כלל של השמר לך א"כ הכל הסתדר, שאם מצד נעילת דלת הרי יש כאן אפשרות לעשות שטר כדי שיהיה ניתן אח"כ לעשות פרוזבול.

והנה הרמב"ן לכאורה שיטה ג' עמו, שבדבר א' הוא מודה לרש"י אבל מאידך הוא גם מודה לתוס', שהרי הרמב"ן מתחיל עם רש"י שכל הענין של פרוזבול הוא דרבנן אבל הוא כ' שמסירת שטרות ופרוזבול הם ב' דברים נפרדים, ומוכיח דבריו מהסיפרי שהביאו תוס' שהרי שם מבואר שמוסר שטרותיו הוא דאו', לכן כ' הרמב"ן שאה"נ שאם היה מוסר ממש שטרותיו לב"ד היה מועיל מדאו' אבל פרוזבול הוא לא מסירה ממש אלא רק כ' שהוא כאילו מוסר אבל לא מסר ממש לכן אין כאן חוב דאו' והכל דרבנן.

ואה"כ הוק' לו שאם כל הענין של פרוזבול הוא דרבנן ומסירת שטרות דאו', א"כ למה הלל היה צריך לתקן פרוזבול ולא עשה שימסרו שטרותיהם וע"ז תי' שיהיו כאלו שלא רוצים למסור שטרותיהם לב"ד ועוד בגלל מלוה ע"פ.

א"כ מבואר מדבריו להדיא שכל הענין של פרוזבול בעיקרו היה כדי לאפשר גם למלוה ע"פ שלא ישמט א"כ מוכח להדיא שפרוזבול מועיל למלוה ע"פ ג"כ.

שיטת רש"י בגיטין דף לו. שכל הענין של פרוזבול הוא מסירת שטרותיו לב"ד כדי שהם יגבו את החוב והוא לא יעבור בלא יגוש, בפשטות הוא למד שמכיון שהתורה כ' לא יגוש, משמע שכל האיסור הוא רק עליו, לכן אין כאן איסור ברגע שב"ד גובין את החובות, ואפ' שבעצם לא מסרו להם כלום אלא זה רק כאילו מסר שטרותיו מ"מ כך רבנן תיקנו מפני נעילת דלת וכו' ולכן הכל פועל מדרבנן, ואפ' שהיה מוסר שטרותיו ממש לב"ד, גם הכל היה מדרבנן ג"כ, כי אפ' שאין לא יגוש אבל מ"מ יש בשמיטת כספים ב' ענינים א' לא יגוש וב' השמטת החוב ואפ' שלא יגוש אין כאן מדאו' מכיון שהלא יגוש נאמר רק על המלוה כלשון הפסוק, מ"מ עצם השמטת החוב נאמר בכה"ג (ובפרט אם נלמד ברש"י כמו שכ' התורת זרעים שרש"י סבר שהחוב נשמט מאליו, וא"כ ודאי שיש כאן שמיטת חוב מדאו' ככה"ג כי השמטת החוב לכאורה לא תלויה במי הוא הנוגש כיון שהחוב נשמט מאליו כל עוד הוא חוב ששיך לפר' של שביעית).

ואם נאמר ששיטת רש"י כך היא, שלגבי לא יגוש הוא דין דאו' אבל לגבי שמיטת החוב הוא דרבנן, א"כ יש לדון שהרי כל הטעם שרבנן עשו את התקנה הזו היא משום שלא תנעול דלת כמבואר בגמ' שהיתה תקנה גם למלוה וגם ללווה, למלוה כי אם לא היה מלוה היה עובר באיסור של השמר לך, וללווה מצד שיהיה לו כסף לצרכיו, א"כ יש מקום לדון האם כל התקנה היתה רק על מלוה בשטר או גם על מלוה ע"פ, שהרי מצד הענין היה מספיק לתקן רק במלוה בשטר, וכל מי שהיה צריך הלוואה היה לו פטרון ע"י שיעשה שטר, ואין צורך לתקן גם למלוה ע"פ.

אבל מצינו בראשונים שכ' שהתקנה היתה גם באופן אחר שהרי הראשונים מק' למה היה צריך הלל לתקן פרוזבול הרי קי"ל שאם התנה ואמר לחבירו בשעת החוב ע"מ שלא תשמטני בשביעית אין שביעית משמטתו, והוא מדאו' א"כ היה מספיק שבשעת ההלוואה יעשה תנאי וזהו, ותי' שלפעמים בשעת ההלוואה לא ראו צורך לעשות תנאי כי זמן הפרעון היה לפני שביעית ורק אח"כ הלווה איחר את התשלום ואז היה שביעית משמט ומכאן זה היה נמנע להלוות עוד, וא"כ רואים שהבעיא לא רק היתה בשעת הפרעון אלא גם פעמים שמשעת ההלוואה לא ראו צורך לזה ואז היה תקלה א"כ א"ל שלא היה מספיק רק לומר שיעשו שטר בשעת ההלוואה כי לפעמים לא ראו צורך לזה ואז היה גם מצב שאולי הלווה ע"פ ואח"כ מאחר את זמן התשלום ויהיה תקלה וא"כ יש גם סברא גדולה לומר שהפרוזבול היה נצרך גם למלוה ע"פ.

DINÉ TORÁ

Comuníquese al cel.
(+52) 55 3214 4312

SERVICIOS

Contrato de renta, venta, preventa, inversión, sociedad, testamentos, Heter Iská otros.

ASESORÍA

Consultas telefónicas, citas, pregunta.

CONTACTANOS

Cel. (+52) 55 3214 4312

Email: Betdinemetumishpat@gmail.com

Dirección: Moliere 128, Polanco, CDMX